

ספרי' – אוצר החסידים – ליובאוויטש

התוועדות

כבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

זצוקללה"ה נבנ"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

פורים, ה'תשכ"ז

חלק ד – יו"ל לש"פ שמיני, פ' פרה, כ"ף אדר-שני, ה'תשע"א

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שבעים ואחת לבריאה

– ופרצת –

מאתיים וחמישים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הבעש"ט ז"ל

בס"ד.

פתח דבר

לקראת ש"פ שמיני, פ' פרה, כ"ף אדר-שני הבעל"ט, הננו מוציאים לאור חלק רביעי מהתוועדות פורים, ה'תשכ"ז, הנחה בלתי מוגה – (חלק ראשון י"ל לש"פ פקודי, חלק שני לש"פ ויקרא, חלק שלישי לש"פ צו, חלקים הבאים י"ל אי"ה בשבועות הקרובים).

*

בתור הוספה – כמה מכתבים (תדפיס מכרכי "אגרות-קודש – מילואים" מהשנים תרפ"ה-תשל"ה, שמכינים עתה לדפוס).

*

ויה"ר שנזכה תיכף ומיד ממש לקיום היעוד "הקיצו ורננו גו'", ומלכנו נשיאנו בראשם, וישמיענו נפלאות מתורתו, "תורה חדשה מאתי תצא".

ועד הנחות בלה"ק

ימי הפורים, ה'תשנ"א (ופרצת),
מאתיים וחמישים שנה להסתלקות-הילולא של כ"ק הבעש"ט ז"ל
ברוקלין, נ.י.

©

Published and Copyright 2011 by
LAHAK HANOCHOS INC.

788 Eastern Parkway Suite #408 Brooklyn, New York 11213

Tel. (718) 604-2610 • Fax. (206) 666-1770

E-mail: info@lahak.org • Internet: <http://www.lahak.org>

The Kehot Logo is a registered trademark of Merkos L'inyonei Chinuch, Inc.

5771 • 2011

Printed in the United States of America

נדפס באדיבות דפוס
The PrintHouse
538 Johnson Ave. Brooklyn N.Y. 11237
(718) 628-6700

נסדר והוכן לדפוס
על ידי חיים שאול בן חנה
בדפוס „ועד הנחות בלה"ק"
Tel. (718) 604-2610 Fax. (206) 666-1770

סדר ועימוד בתכנת „תג". הפצה בארצות-הברית: (718) 735-4585

לה. ע"פ האמור לעיל (סי"ט) בפירוש מארז"ל "הקורא את המגילה למפרע לא יצא", שהענינים המסופרים במגילה הם אקטואליים גם עתה, ויכולים ללמוד מהם (לא רק בתור "דרשה", אלא גם) בהנוגע להנהגה יום-יומית במעשה בפועל — צריך להבין:

בסיום המגילה — לאחרי סיפור כל הענינים דימי הפורים עד שנקבעו לחגוג אותם במשך הדורות הבאים לאח"ז — ישנו פרק מיוחד שבו נאמר¹⁹⁵: "וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים", "וכל מעשה תקפו וגבורתו ופרשת גדולת מרדכי אשר גדלו המלך הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס".

ולכאורה אינו מובן¹⁹⁶: מה שייך ענין זה למגילה — מהי הנפק"מ עתה שאחשוורוש בשעתו שם מס על הארץ ואיי הים, ושפרשת גדולת מרדכי כתובה על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס?!

בשלמא בנוגע להמסופר בהתחלת המגילה אודות גודל סעודתו של אחשוורוש עם כל ה"פאראד" כו' — הרי זה נוגע לדעת כדי ללמוד מזה שלילת הענין ד"נהנו מסעודתו של אותו רשע", שהנתינת-מקום להשתתפותו של יהודי בסעודה כזו היא רק אם הוא מחשיב זאת לסעודתו של מלך מלכי המלכים הקב"ה, והקב"ה מכבד אותו ומזמינו לסעודה, בגלל שמתנהג כפי שיהודי צריך להתנהג; אבל לא אם זוהי סעודה של זה שלבו יודע שהוא "אותו רשע" שהפסיק את בנין ביהמ"ק, ועשה את כל הענינים שמסופרים אודותיו בדברי חז"ל¹⁵³.

ועד"ז מובן שנוגע לדעת את כל הפרטים כיצד ביטלו את הגזירה, כאמור לעיל; וכן כל מה שנוגע להנהגה בפועל בימי הפורים — משלוח מנות ומתנות לאביונים, וכן ש"ימי הפורים האלה לא יעברו מתוך היהודים וזכרם לא יסוף מזרעם"⁶⁸, והיינו, שהקב"ה מבטיח גם בנוגע ל"זרעם", בנים ובני בנים, שבאיזה מעמד ומצב שיהיו, אפילו בהרחבה בכל הפרטים, יזכרו תמיד שהיתה גזירה, סיבתה ואופן ביטולה, כדי שלא יחזרו ויכשלו עוד הפעם.

אבל, בזה מסתיים לכאורה המוסר-השכל שיכולים להפיק מהמגילה; ואילו ההוספה שלאח"ז, "וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ וגו' הלא הם כתובים על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס" — לכאורה לא יכולים להפיק ממנה מאומה עתה, כשקוראים את המגילה בפורים תשכ"ז, בברוקלין שבארצות-הברית.

196 ראה גם שיחת פורים תשכ"א סכ"ז ואילך (תו"מ ח"ל ע' 254 ואילך).

195 אסתר יו"ד, א-ב.

ואעפ"כ, כיון שגם פסוקים אלו נכללו במגילה, והם נכללים גם במצות קריאת המגילה (שנמנית בין המצוות שמדברי סופרים¹⁹⁷), ורק לאח"ז באה הברכה שלאחרי קריאת המגילה, בתור ברכה אחרונה (ללא הפסק בענין שאינו נוגע לזה), "הרב את ריבנו . . הא-ל המושיע", הרי מובן, שגם על זה חלים כל דיני המגילה, כולל גם הדין "הקורא את המגילה למפרע לא יצא"¹³⁴, וכשם שאסור לקרוא פסוקים אלו "למפרע" כפשוטו, כן הוא גם בנוגע להרמוז שבדין זה ע"פ פירוש הבעש"ט¹³³, שאין זה ענין שאירע בעבר ואין ללמוד ממנו מאומה, שקאי גם על פסוקים אלו. ויש לבאר את המוסר-השכל שיש ללמוד מפסוקים אלו, שנוגע עד לזמנינו זה.

לו. ובהקדמה:

בענין אחדות השם ישנם כמה דרגות — החל מדרגת ההכנה של תינוק בישראל, שגם הוא אומר "שמע ישראל" ומאמין ש"ה' אחד", אבל הוא מתאר לעצמו "ה' אחד" כמציאות בעלת גוף גדול חזק ויפה, ככל הפרטים כפי שילד קטן מתאר לעצמו את מציאות הבורא; ואילו אצל אדם מבוגר — תיאור מציאותו של הקב"ה כגוף בעל ידים ורגלים, ככל שיהיו חזקים ובעלי כח ביותר, הו"ע של עבודה-זרה, שהרי אין לו גוף ולא דמות הגוף¹⁹⁸, שזהו א' מי"ג העיקרים שנקבעו ב"אני מאמין".

ילד קטן שאינו שייך עדיין לאמירת "אני מאמין" — מאמין בכל כחות נפשו כפי שיכול להאמין, והרי אין לו השגה אחרת בענין של מציאות, כח ויכולת ויופי כו', אא"כ משהו זאת לאביו ואמו או זקנו וכיו"ב; אבל כאשר גדל, אזי אומר: "אני מאמין . . שהבורא . . אינו גוף", ו"אין לו דמות הגוף", וממשיך לילך "מחיל אל חיל"¹⁹⁹ בענין האמונה, עד שמגיע לאמונת ה' אחד בטהרתה — ש"אין עוד מלבדו"²⁰⁰, שהפירוש בזה, שאין אפילו פרט אחד שח"ו לא נברא וחי ומתנהל ע"י הקב"ה ברגע זה.

וכיון שהקב"ה הוא אחדות הפשוטה, אחדות שאי אפשר לחלקה ולפררה כו', הרי מזה מובן גם בנוגע למציאות הבריאה, שמבלי הבט על כך שנחלקת לכמה חלקים, כמה מדינות וכו', החל מהתחלקות לדומם צומח חי ומדבר, ובאופן ש"מה רבו מעשיך ה'"²⁰¹ ו"מה גדלו מעשיך

(199) תהלים פד, ח.

(200) ואתחנן ד, לה.

(201) תהלים קד, כד.

(197) רמב"ם ריש ה' מגילה.

(198) פיוט "יגדל". וראה פיהמ"ש

להרמב"ם סנהדרין פרק חלק ביסוד השלישי.

הי"י²⁰², שיש בלי מספר נבראים ופרטי הנבראים שאין אחד מהם דומה לחבירו, הרי כיון שכולם נבראו מאחדות הפשוטה, "ה' אחד", לכן מתאחדים כל ריבוי פרטי הנבראים לגוף אחד ומציאות אחת.

ואע"פ שלעיני בשר רואים פרטים הפכיים, כמו אש ומים, או שחור ולבן, וכל שאר ההפכיים, שלכאורה אין מקום שיהיו ביחד — הנה כיון שהכח שברא אותם הוא אחדות, הרי מובן, שגם הם מאוחדים בכח אחד, והיינו, שיש בהם אחדות שמאחדת אותם, ואחדות זו היא עיקר מציאותם.

כלומר: עיקר המציאות אינה בענינים שבהם הוא חלוק מחבירו, אלא ב"צד השוה" שבינו ובין נברא נוסף, הקרוב לאחדות הפשוטה, ועד שמוצאים את הנקודה המשותפת לכל הנבראים — "בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם"²⁰³, שכולם נבראו מבורא אחד.

ובלשון חז"ל²⁰⁴: "בעשרה מאמרות נברא העולם", והיינו, שכל ריבוי הנבראים נבראו ע"י "עשרה מאמרות" בלבד, ועל זה אומרת המשנה, ש"במאמר אחד יכול להבראות", ועד שאמרו רז"ל²⁰⁵ ש"בראשית נמי מאמר הוא", וע"י המאמר ד"בראשית" — "ברא אלקים את השמים ואת הארץ"²⁰⁶, וכפירוש רש"י²⁰⁷: "את השמים לרבות תולדותיהם ואת הארץ לרבות תולדותיה", שזהו כל ריבוי הנבראים עם כל הפרטים ופרטי פרטים.

לז. ולכן:

כאשר הקב"ה בחר עם, והטיל על כתפיו להיות "ממלכת כהנים וגוי קדוש"²⁰⁸, שהם יהיו אלו שיגלו בעולם את הענין של אחדות השם, "ה' אחד", ש"אין עוד מלבדו" — הרי מובן, שיהודי לא יכול להגביל את עצמו ולומר שיספר אודות אחדות השם רק לאשתו וילדיו, או רק בבית-הכנסת שלו, רק בעירו, או רק בארץ הקודש, ארץ ישראל, אלא, בכל מקום שיש מציאות בעולם, שידוע אודותה, והוא מסופק שמא לא נרגש שם הענין ד"ה' אחד" ו"אין עוד מלבדו" — מוטלת עליו שליחותו של הקב"ה להיות "ממלכת כהנים" לכל העולם, כמו הכהנים שהקריבו קרבנות עבור על העם, להפיץ בכל רחבי העולם את הרעיון של אמונה פשוטה באחדות הפשוטה ש"ה' אחד", ועד ש"אין עוד מלבדו".

(206) בראשית א, א.

(207) שם, יד.

(208) יתרו יט, ו.

(202) שם צב, ו.

(203) שם לג, ו.

(204) אבות רפ"ה.

(205) ר"ה לב, א.

ושליחות זו צריך למלא כל יהודי לפי מעמדו ומצבו:

רב ומנהיג רוחני — צריך להשתדל לכל לראש שענין זה יתקבל ויחדור בכל אחד מהעדה, קהילה קדישא שלו (שהרי "עניי עירך קודמין"²⁰⁹),

וכן אבי המשפחה — צריך להשתדל בזה לכל לראש בנוגע לבני משפחתו,

וכן רופא, בשעה שמטפל ברפואת הגוף, צריך לעיין ולבחון את מצבה של הנשמה, אם היא "בריאה", והאם יש צורך למלא את חסרונה בנוגע לתומ"צ ואמונה פשוטה. ואם זוהי נשמה שאינה יודעת שחסר לה — הרי זה כפי שיודעים הרופאים בנוגע לחולה שאינו יודע שהוא חולה, שהוא חולה מסוכן, דכיון שאינו יודע שחסר אצלו, לא יחפש לבקש רפואה אצל הרופא,

ועד"ז בנוגע לבעלי-עסק, שצריכים לפעול בענין זה אצל אלו שעומדים עמהם בקשרי מסחר;

ונוסף לכך שכל אחד ואחד לפי ענינו צריך להפיץ זאת בד' אמותיו ע"י האמצעים העומדים לרשותו — הנה לאח"ז צריך להשתדל ולעשות כל התלוי בו גם בנוגע לכל העולם כולו, בכל מקום שידו מגעת, ואפילו במקום שיש ספק וספק ספיקא — שיגיע לשם "דבר המלך"²¹¹, דבר מלכו של עולם, אשר "הוא אמר ויהי"²¹⁰, "בדבר הוי' שמים נעשו וברוח פיו כל צבאם".

וענין זה הוא גם בנוגע לאומות העולם:

גם אומות העולם חייבים בשבע מצוות בני נח, וכמ"ש הרמב"ם²¹¹ שצריכים לקיימם "מפני שצוה בהם הקב"ה בתורה והודיענו ע"י משה רבינו שבני נח מקודם נצטוו בהן", וכפי שממשיך בנוגע למי ש"עשאן מפני הכרע הדעת", וכב' הגירסאות בזה — אם הוא עכ"פ "מחכמיהם", או אפילו "לא מחכמיהם"²¹².

ומבלי הבט על כך שלייהודי יש מספיק מה לעשות בין בני"י, והלואי ימלא חובתו שצריך לעשות עבור איש ישראל חבירו, להעמיד אותו במעמד ומצב שבו צריך להיות יהודי ברוחניות ובגשמיות — הנה כשישנו מי שביכלתו להשפיע גם על אינו-יהודי לקיים שבע מצוות ב"נ

(209) ב"מ עא, רע"א.

(211) ה' מלכים ספ"ח.

(210) תהלים לג, ט.

(212) ראה לקו"ש ח"כ ע' 141. וש"נ.

שנצטווה עליהם, הרי בחיובו על קיום המצוות נכלל גם הציווי לפעול בכל מקום שידו מגעת שבני נח יקיימו שבע מצות שלהם.

לח. וענין זה מודגש בסיום המגילה:

לאחרי שמסתיים הסיפור דפורים שהוא בנוגע לבנ"י — ממשיכה המגילה לספר אודות פעולותיו של מרדכי גם בנוגע להנהגת שאר העמים אשר במדינות המלך אחשורוש, בהיותו "משנה למלך" (לאחר ש"ויוסר המלך את טבעתו אשר העביר מהמן ויתנה למרדכי"¹⁸⁷, ו"גדלו המלך"), וכתבתם בספר דברי הימים למלכי מדי ופרס.

ובהקדם מאמר המשנה²¹³ "אלמלא מוראה של מלכות איש את רעהו חיים בלעו", היינו, שלולי קביעת סדרי המלוכה, היתה מתבטלת כללות ההנהגה הרצויה בין אדם לחבירו, עד שיכול להיות מצב ש"איש את רעהו חיים בלעו".

אמנם, כל פרטי הענינים של הנהגת המדינה ע"פ סדרי המלוכה, הנה ע"פ הידוע בדברי הימים של אותם זמנים, לא הי' המלך בעצמו מתעסק עם הנהגת המדינה; ההתעסקות בהנהגת המדינה היתה נעשית ע"י ה"משנה למלך", עליו נאמר²¹⁴ "ובלעדיך לא ירים איש את ידו ואת רגלו גו", אלא שסיבת הציות ל"משנה למלך" היא בגלל שבא בכחו של המלך, ולכן נקראת הנהגת המדינה על שמו של המלך — "רק הכסא אגדל ממך"²¹⁵.

וזהו מה שמסופר בסיום המגילה, שלאחרי שמרדכי נעשה "משנה למלך", דאג מיד להנהגת המדינה ע"פ "מוראה של מלכות" — עי"ז ש"וישם המלך אחשורוש מס על הארץ ואיי הים", ובאופן שהנהגת המלוכה בפועל התנהלה ע"י ה"משנה למלך", מרדכי היהודי, ע"י חקיקת חוקים המיוסדים על שבע מצוות בני נח, להושיב דיינים, ולהתנהג ע"פ צדק ויושר ע"י שלילת גניבה וגזילה כו' (ככל הפרטים ופרטי פרטים שנימנו בגמרא²¹⁶), וכל זה — "מפני שצוה בהם הקב"ה בתורה".

לט. ומזה למדים הוראה:

כאשר יהודי נמצא במדינה מסויימת, ונבחר ל"בית הנבחרים" בעיר הבירה, שבה נקבעים החוקים עבור כל תושבי המדינה, הן יהודים והן אינם-יהודים — הנה אף שנבחר באותן בחירות ובאותו מספר קולות

(215) שם, מ.
(216) סנהדרין נו, סע"א ואילך.

(213) אבות פ"ג מ"ב.
(214) מקץ מא, מד.

כמו שאר הנבחרים, ויתכן שרוב הקולות שנבחר על ידם הם של אינם יהודים, עליו להסתכל על עצמו בתור שלוחו של הקב"ה, ויש לו תפקיד מיוחד להשפיע בכל הקשור לחקיקת חוקים עבור כל המדינה, שיהיו מיוסדים על שבע מצוות בני נח.

אין לו לחשוב שבהיותו שם הרי הוא אמריקאי כמו כל האמריקאים, ואין חילוק בינו ובין אינו־יהודי, אלא עליו לדעת, שכיון שנולד יהודי, הנה בכל מקום שנמצא ובכל דבר שעושה, יש לו תפקיד מיוחד בתור "ממלכת כהנים וגוי קדוש" — כפי שלמדים ממרדכי, שבהיותו "משנה למלך", היושב ראשונה במלכות, ניצל את דעתו בנוגע לפעולת אחשוורוש בהטלת המס על הארץ ואיי הים, שיהי' זה באופן של צדק, ולא להיפך כו'.

זאת ועוד:

אין לו להסתפק בפעולתו עתה, מבלי לדאוג כיצד תהי' אופן ההנהגה לאחרי כן, אלא עליו להשתדל שיכתב הדבר "על ספר דברי הימים למלכי מדי ופרס", שידעו, שבאסיפה פלונית ובוויכוח פלוני השתתף יהודי זה, ואמר, שצריך להתנהג ע"פ הצדק וע"פ היושר, וכל כך צעק ודפק על השולחן עד שפעל זאת!

ויש בזה תועלת גם לאח"ז — שכאשר תיערך אסיפה נוספת, לאחרי שבוע, לאחרי שנה או לאחרי דור, אזי "יהיו נקראים לפני המלך"²¹⁷, לראות איך התנהגו באסיפה בענין זה שנערכה בשנה פלונית, "וימצא כתוב"²¹⁷, שרצו לעשות עוולה מסויימת, ועמד פלוני בן פלוני ולא הניח.

ולהעיר, שאף שלכאורה שייך הדבר רק ל"ז או י"ח אנשים (אינני יודע בדיוק כמה נבחרו ב"קאָנגרעס") — הרי בכל מדינה ומדינה מקב"ז המדינות יש הנהגת המלכות משלה, וכמו"כ בכל עיר ועיר, ועד"ז גם בנוגע לכל משפחה ומשפחה, כך, שהדבר שייך לכאור"א.

מ. ובענין זה יש גם מוסר־השכל עמוק יותר — בנוגע לבני"עצמם"²¹⁸:

בחיינו של כל יהודי יש חלק שכולו יהדות, ויש חלק שכאשר מסתכלים מבחוץ לא רואים חילוק בינו לבין מישהו אחר, וכמו באכילתו

(218) ראה גם שיחת פורים תשח"י סל"ב ואילך (תו"מ חכ"ב ע' 139 ואילך).

(217) לשון הכתוב — אסתר ו, א.

ובשתייתו (לאחרי אמירת הברכה הראשונה ולפני שצריך לברך ברכה אחרונה), שלכאורה לא רואים בהם חילוק מאכילה ושתי' של אינו-יהודי, ועד"ז בנוגע למשאו ומתנו, ובטיולו, שלכאורה לא ניכר אם הדבר נעשה ע"י יהודי או ע"י אינו-יהודי.

אבל האמת היא — שלא יכולה להיות מציאות כזו: אם הוא יהודי — אין זה באופן שי"ב שעות ביום הוא יהודי, וי"ב שעות הוא סתם אדם, או שהוא יהודי כ"ג שעות ושעה אחת הוא סתם אדם; הוא יהודי בכל פרטי גופו ובכל פרטי נפשו, ובמילא, כל פרטי חייו, הן חייו הגשמיים והן חייו הרוחניים, הם פרטים שקשורים עם תורה, ובתורה יש הלכה בנוגע לכל רגע וכל מאורע — לידע "את המעשה אשר יעשון"²¹⁹ ואלה "אשר לא תעשינה"²²⁰, וכאשר יסתכל בשלחן-ערוך, ימצא הוראה ופס"ד איך להתנהג.

ולכן, גם לאחרי שחוגג סעודת פורים, ולאחרי שמסיים בקריאת המגילה את סיפור המעשה בנוגע לימי הפורים, ומתחיל לחשוב אודות השייכות שלו ל"הארץ ואיי הים", מקום אחר ומדינה אחרת, כולל גם בנוגע לעצמו, המעבר מהחלק שבו ניכרת יהדותו לחלק שבו נראה כמו סתם אדם — צריך לדעת, שזוהי מציאות אחת, מציאות שנלקחת מ"ה' אחד" (כנ"ל סל"ו), ונקראת "גוי אחד בארץ"⁸⁶, היינו, שגם "בארץ" הם מציאות אחת²²¹.

וענין זה צריך להיכתב בספר דברי הימים — כדי להבטיח לא רק את עצמו, אלא גם את הדורות שיבואו לאחרינו, לסלול עבורם את הדרך, ולהקל עליהם כאשר יבואו לידי אותו נסיון שבו עמד בהצלחה, וכך ידעו גם הם את "את המעשה אשר יעשון" ואלה "אשר לא תעשינה".

וזוהו הקישור שבין הסיום להתחלת ותוכן המגילה — שהקיום של בנ"י הוא ע"י ההתקשרות עם הקב"ה, מבלי להתפעל מ"כחו ועוצם ידו" של "אותו רשע", וכן הוא גם בנוגע ל"מס על הארץ ואיי הים".

מא. ובנוגע לפועל באופן קונקרטי יותר:

מהענינים שאירעו לאחרונה²²² — שנסעו מכאן שלוחים לאוסטרליא כדי לסייע שם בלימוד התורה וקיום המצוות, ובפרט ע"י יסוד בית הוראה (ע"ד מ"ש²²³ "ואת יהודה שלח גו' להורות לפניו", "לתקן לו בית

(219) יתרו יח, כ.

(220) ויקרא ד, ב. ועוד.

(221) ראה תניא אגה"ק רס"ט. ובכ"מ.

(222)

(223) ויגש מו, כח ובפרש"י.

תלמוד שמשם תצא הוראה") — לייסד במלברון ישיבה גדולה שבה ילמדו תורה כל היום כולו (שעד עתה לא הי' שם עדיין ענין זה, עכ"פ במדה הדרושה), ובאופן שיומשך מהישיבה בכל העיר כולה, ומשם — בכל המדינה כולה.

וגם בענין זה יש הוראה מהמסופר בסיום המגילה — "וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ ואיי הים":
איתא במדרש²²⁴ ש"אחשוורוש" רומז על הקב"ה, "שאחרית וראשית שלו".

וכאשר "אחשוורוש", יושב בהיכלו בשושן הבירה, בשבעת הרקיעים — אין לחשוב ש"עזב ה' את הארץ"²²⁵ ח"ו, או לחשוב שנמצא רק בארץ הקודש, ש"עיני ה' אלקיך בה מרשית השנה ועד אחרית שנה"²²⁶, או שנמצא רק בערים שבהם יש ישיבות גדולות מכמה שנים, צדיקים גדולים ובעלי-תשובה גדולים וכו' וכו'; "אחשוורוש", ש"אחרית וראשית שלו", יש לו את הכח והשלטון ("די מאַכט"), ורצונו לקבל "הכנסה" גם מ"הארץ ואיי הים", ולכן, כל מקום שנמצא ביבשת ("קאָנטינענט") — "הארץ", או ב"איי הים", שולח לשם שליח כדי לגבות "מס"!

ולכן, כשנמצאים שם, אין פירוש הדבר שמנותקים מ"שושן הבירה", אלא אדרבה: מי שנמצא שם הוא שלוחו של זה ש"ראשית ואחרית שלו", שמקום זה נוגע לו ("דאָרטן ליגט ער") במיוחד כדי לגבות ממנו "מס", שכן, אין זה "קונץ" להקים ישיבה במקום שיש בו מכבר עשר ישיבות, ואין זה "קונץ" לגבות מס מאלו שדרים בשושן הבירה; ה"קונץ" הוא — "וישם המלך אחשוורוש מס על הארץ", ועד שמגיע גם ל"איי הים"!

וכאשר הקב"ה (אחשוורוש, שאחרית וראשית שלו) שולח יהודי ל"איי הים", הרי זה באופן ש"שלוחו של אדם כמותו"²²⁷, ונותן לו את הכחות הדרושים לעשות מ"איי הים" — "שושן הבירה", היינו, שכשם שבשושן הבירה יודעים שנמצא בה מלך מלכי המלכים הקב"ה, כך ידעו גם ב"איי הים" ש"אין עוד מלבדו", היינו, שכל פרט וכל ענין שנמצא ב"איי הים" אינו אלא אלקות.

ואשרי חלקם — שלא זו בלבד שממלאים את רצון המלך במקום

224) הובא במאור"א א, קפב.

225) יחזקאל ח, יב. ט, ט.

226) עקב יא, יב.

227) ברכות לד, ב (במשנה). וש"נ.

שנולדו ובו ממשיכים את חייהם עד מאה ועשרים שנה, מבלי לזוז ממקומם, בדרך ההנהגה ש"עולם כמנהגו נוהג"²²⁸, אלא פועלים בעצם הענין ד"לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך"²²⁹, ואף שיודעים שהדרך ממעטת את הממון וממעטת את השם (ככל פרטי הענינים שנימנו במדרשי חז"ל²³⁰ על הפסוק), הרי כיון שחושב ששם יוכל למלא את ציווי הבורא, "ויאמר ה' אל אברם לך לך מארצך וממולדתך ומבית אביך", לכן נוסע לשם, ובשמחה טוב לבב.

ואז בטוח הדבר שגובים את ה"מס" — וע"ד שמצינו באברם, שלאחרי קיום הציווי "לך לך", נאמר²³¹ "ואברם כבד מאד במקנה בכסף ובזהב".

וכמו"כ אשרי חלקם בנוגע לחייהם הפרטיים — שיהי' רב טוב ב"כסף וזהב" ברוחניות, כפי שמפרש רבינו הזקן בתו"א²³² שקאי על אהבה ויראה, וכן בכסף וזהב כפשוטו ("אין מקרא יוצא מידי פשוטו"¹⁸⁴), בכל צרכיהם הגשמיים.

ויה"ר שתהי' הצלחה רבה ומופלגה במילוי השליחות של ההשגחה העליונה, לעשות מאוסטרליא מקום תורה, הנגלה והפנימית, נגלה וחסידות, מתוך אהבת ה' ויראת ה', ומתוך שמחה וטוב לבב.

ועד שע"י הפעולות שלהם ימהרו וימשיכו ויגלו למטה מעשרה טפחים את הגאולה של כל אחד מישראל וכל בני"י מגלות הגוף ומהגלות הגשמית והחומרית של היצה"ר, ונלך — נשמות בגופים — קוממיות לארצנו, בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו, במהרה בימינו.

* * *

228) לשון חז"ל — ע"ז נד, ב. עה"פ.
 229) ר"פ לך לך.
 230) ב"ר פל"ט, יא. הובא בפרש"י
 231) שם יג, ב.
 232) ר"פ וישב.

הוספה

א

בי"ה. ייב אדי"ש תשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ מוה' . . . שי

שלום וברכה!

מאשר הנני קבלת מכתבו מכי אד"ר, ויהי רצון שתמיד יבשר טוב בהנוגע לעצמו וכל יו"ח שיחיו,

ובעת רצון אזכיר את כל אלו שכותב אודותם על ציון הקי' של כ"ק מו"ח אדמו"ר זצוקלה"ה נבג"מ זי"ע, ויה"ר שגם בזה יבשר טוב.

במה שכותב בסיום מכתבו שקבל ידיעות מ... שהמוסד מתנהג באופן הראוי, בטח מההכרח לקחת בחשבון תגובת בי"כ הדזוינט להנהגה כזו שעוזב המוסד כמה שבועות לעצמו. והרי יכולים להקשות באם מתנהג כראוי משך חדשים מבלי פב"פ, מהו הטעם להכרח בו גם לאחר זה. וכשאני לעצמי מוכרחני לאמר שאינו ברור אצלי כלל וכלל נכונות מה שעוזבים התלמידים לנפשם למשך החגים ומועדים – שהוא איפכא מסתברא, שדוקא אז נצרכים להדרכה מיוחדת, אף כי באופן שונה מזמן הלימוד ולא באופן של הכרח, אבל הרי ימים אלו מסוגלים הם להצלחת ההדרכה וגם דורשים הוספה בעניני תורה ומצות. ובפרט בנדון דידן שעזבו המוסד בתחלת אד"ר, ובדאי נודע ונתפרסם הדבר ואפשר שגם אומרים בפירוש אבל בדאי שמביטים ע"ז ומתבוננים להנהגה זו. ובפרט אלו שאין דעתם נוחה מליובאוויטש בכלל, וק"ל. וד"ל.

ויה"ר אשר סו"ס ההעלמות והסתרים לא רק החיצוניים אלא גם שבפנימית מוסדותינו לא רק שלא יפריעו אלא אדרבה עוד יסייעו, וכסגולת חדש הפורים אשר עליו אומרת תוה"ק, והחדש – ז.א. כל ימי החדש – אשר נהפך וגוי לשמחה וגוי ליום טוב.

וענין נהפך, תוכנו הוא, אשר גם הענינים שאינם בטוב הנראה והנגלה, מסוגל הוא חדש זה להפכם לשמחה וליום טוב נראים ונגלים.

בברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

א

מצילום האגרת. נדפסה בקונטרס "צדיק למלך" ו' ע' 83 ואילך.
עליו אומרת תוה"ק: אסתר ט, כב. וראה ירושלמי מגילה פ"א ה"א. רמ"א או"ח סתרפ"ח ס"ז.

ב

בי"ה, י"ז אדי"ש תשי"ז

ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ עוסק בצ"צ מוה' אברהם שי

שלום וברכה!

במענה על מכתבו מי"ב אדי"ש והמוסגר בו, בו כותב אודות עוד סברא אחרת, וועגען אַפּזאַגען נאָך איינעם וכיו"ב, ובטח בינתים קבל כבר מענה על מכתביו הקודמים שלו, שממנו מובנת ג"כ הנקודה העיקרית שבכל עסקנות, עס איז אַ קליינער קונץ קריגען זיך און אַרויסוואַרפֿען, ולא על זה מייסדים עסקנות ומצליחים בה. וההשתדלות צ"ל בענינים של בנין. וריחוק של פב"פ ופב"פ מקומם רק לאחרי שהכינו ממלא מקום **מתאים**. וה"ה בהנוגע לתוכן מכתבו זה, שכותב בו ששקטו עניני הישיבה והכל שלום, הנה איני יודע אם הכל שלום, אבל כנראה שצדק בדבריו "ששקטו" עניני הישיבה, ז.א. שפעולות ההנהלה שגם עד עתה לא הי' במרץ הדרוש, נגרעו עוד יותר. כי כנראה שאין איש מתענין בעניני הישיבה לבד מחלק הכספי שלה, וואָס די בעלי חובות לאַזען זיי ניט איינשלאַפֿען. וזהו ג"כ ביאור מפני מה עניני הישיבה הולכים ופוחתים כנראה ממכתבו עצמו.

במ"ש בהנוגע להוצאות שלו, מובן ופשוט שצריך הוא לקחת מהקופה סכום קבוע לכל חדש, וכנודע סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר בזה בשם כ"ק אדמו"ר אביו, שזהו טובת העסקנות נוסף על טובת הפרט. ובודאי יציע במכתבו גודל הסכום בקשר עם הזמן שהעבודה דורשת ממנו. ובטח נתדבר בזה, ולפלא שעד עתה לא העיר מי עדי"ז, אף שבודאי ידוע סיפור הנזכר לעיל לכמה מאנ"ש וגם הוא בתוכם.

זה כ"פ שעוררתי את ש"ב הרע"ז שי' סלונים אודות חילוף ספרים, ואומר שהעכוב הוא שהספרים שהבטחתי שימציאו לו לחילוף בעד הספרים שכבר נתקבלו להספריי שלי, הנה עד עתה לא שלחו לו. ולשאלתו בזה מכ' קבל מענה, שלאחרי הפסח או סמוך לפסח ימציאו לו הספרים! ומובנת התמ"י כאן על מענה זה, כיון שהספרים כבר נמצאים באה"ק ת"ו כשנה ואפשר עוד יותר. ומובן ג"כ הצער שכל עניני אנ"ש שבאה"ק ת"ו אפילו הפשוטים ביותר, העדר התענינות בהם הוא למעלה מדרך הטבע.

ב

מצילום האגרת. נדפסה בתשורה (וואַלף, תשנ"ט).

מוה' אברהם: פריז, פ"ת. אגרות נוספות אליו — אג"ק חכ"א אגרת ז'תתנד, ובהנסמן בהערות שם.

וכנודע סיפור כ"ק מו"ח אדמו"ר בזה: ראה גם אג"ק חי"א ג'תרנט. התוועדויות תשמ"ב ח"ד ע' 1783. ועוד.

תקותי שניצלו ימי הפורים בענייני חב"ד ובנקודה התיכונה הפצת המעיינות חוצה, ויודיע ג"כ עד"ז.

בברכה

בשם כ"ק אדמו"ר שליט"א
א. קווינט, מזכיר

ג

בי"ה. י"ט אדי"ש תשי"ז
ברוקלין

הרה"ח אי"א נוי"נ עוסק בצ"צ
מלאכתו מלאכת שמים
מוה' אברהם מרדכי שמואל שי

שלום וברכה!

בנועם קבלתי מכתבו משושן פורים, ותנוח דעתו כאשר הניח את דעתי בכתובתו אודות חגיגת הפורים בכפר חב"ד, אף שהי' מקום לפרטיות יותר, אשר בטח יודיע במכתביו הבאים. ואשרי חלקו של כל אחד שהשתדל בסידור החגיגה והצלחתה, אשר תקותי חזקה שרב טוב בזה תהי'.

ושלכן תמי' ביותר גדולה על מה שכמה מאנשי הכפר ואפילו מעסקני התיחסו לזה בקרירות, ועכ"פ לא באותו היחס החי שצריך הי' להיות בענין כזה. ויהי רצון שעכ"פ מכאן ולהבא יתמלא חסרון זה ע"י פעולות כפולות ומכופלות. וע"ד דברי רבנו הזקן באגרת התשובה סוף פרק ט' בהנוגע לתיקון העבר: הי' רגיל לקרות דף אחד יקרא ב' דפים וכו'.

ומהמבואר בענייני תשובה בכלל, מובן שהשני דפים לא שהם שתי פעמים בערך הלימוד של דף הקודם, אלא שהוא לימוד אחר לגמרי. ולכן תקותי שגם הם ימלאו ככה בעתיד, וק"ל.

ויהי רצון שתכה"י יבשר טוב בעניינים הכללים, שזה יוסיף ג"כ בבשורות טובות בענייני הפרטים.

ג

מצילום האגרת. נדפסה ב"מענה מלך" ח"א ע' ...
מוה' אברהם מרדכי שמואל: לידר, כחב"ד. אגרות נוספות אליו — אג"ק חי"ט אגרת ז'עה, ובהנסמן בהערות שם.
חגיגת הפורים בכפר חב"ד: בפורים שנה זו (תשי"ז) נערכה התוועדות מרכזית בבית הכנסת המרכזי בכפר חב"ד בהשתתפות הרמטכ"ל משה דיין וקבוצות מכמה קיבוצים.

במ"ש אודות הוצאות החגיגה, כבר ידוע שהנני מעורר את אנ"ש בכגון
 דא ממגבית המיוחדת – במחצית ההוצאה.
 בברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

ד

בי"ה, כ"ח אדי"ש תשי"ז
 ברוקלין

הו"ח אי"א נו"נ וכו' מוה' אברהם שי' הלוי

שלום וברכה!

בעתו קבלתי מכתבו, בו מעורר על הערותי להספר שהו"ל ופשיטא שאין
 כאן מקום לבקשת סליחה, ואדרבה, ובפרט שהמדובר בדברי הראשונים אשר
 עליהם אמרו, הראשונים כמלאכים וכו'.

ולקראת חג הפסח הבא עלינו ועל כל ישראל לטובה, הנה יחוג אותנו
 בכשרות ובשמחה ומתוך הרחבת הדעת יוסיף בהפצת היהדות בכל מקום שידו
 מגעת ומתאים לדרישת השעה ביחוד, שכל ענין צ"ל חדור אור וחיות, גם פעולות
 האמורות תהיינה באופן כזה, אשר לימוד תורת החסידות הנקראת בזהר הק'
 נשמתא דאורייתא מועיל הרבה כנראה במוחש, וכמובן גם מתואר נשמתא,
 שענין הנשמה הרי היא חיות ואור.

בברכה לבשו"ט

מ. שניאורסאהן

ד

מצילום האגרת. לתוכנה, ראה גם לעיל אגרת ... (ימי הסליחות, ה'תשט"ז).
 מוה' אברהם שי' הלוי: שישא, לעטשווערט (אנגליא).
 הערותי להספר שהו"ל: ראה לעיל אגרת ... (ימי הסליחות הנ"ל).
 עליהם אמרו: ראה שבת קיב, ב. וראה גם לקו"ש חט"ו ע' 281 הערה 14. וש"נ.
 הנקראת בזהר הק': ח"ג קנב, א.

לזכות

החתן הת' אייזיק הכהן ש"י ראָזענפעלד

והכלה מרת בליומא שתחי' לאַזאַר

לרגל בואם בקשרי השידוכין בשעה טובה ומוצלחת

בדר"ח אדר־שני, ה'תשע"א

נדפס על ידי ולזכות הוריהם

הרה"ת ר' יהושע בנימין הכהן וזוגתו מרת רבקה שיחיו ראָזענפעלד

הרה"ת הרב ר' שלמה דובער פינחס וזוגתו מרת חנה שיחיו לאַזאַר

ולזכות זקניהם שיחיו

הרה"ת ר' אברהם יצחק הכהן וזוגתו מרת קריינא שיחיו ראָזענפעלד

מרת גאלדא שתחי' שוויי

הרה"ת ר' משה וזוגתו מרת העניא יהודית שיחיו לאַזאַר

מרת קעניא שתחי' דערען